

Osem najčastejších príčin nevyplatenia priamych podpôr

Príčin nevyplatenia priamych podpôr alebo vyplatených so sankciou je viac. V článku uvádzame tie, o ktorých si myslíme že sa vyskytujú najčastejšie a v mnohých prípadoch im možno predísť.

Viacnásobná deklarácia

Viacnásobné deklarácie, známe aj ako dvojité deklarácie alebo kríženie (tento termín v podstate už „zludovel“) sú chronickým a dlhodobo neriešeným problémom poľnohospodárov hospodáriacich na pôde. O tomto neduhu, ktorého hlavným cieľom je boj o pôdu, a ktorý spôsobuje oneskorenie vyplatenia prípadne nevyplatenie platieb na plochu a v mnohých prípadoch viedol aj k likvidácii poľnohospodárskych podnikov, sme písali už v AGROMAGAZÍNE č. 8/2016. Tejto téme sa plánujeme venovať aj naďalej.

Nesplnenie podmienky aktívneho poľnohospodára

V našej poradenskej praxi sme sa stretli s prípadom, ktorý však nie je ojedinelý, keď poľnohospodárovi neboli (zatiaľ) vyplatené priame platby kvôli nesplneniu jednej z požiadaviek na aktívneho poľnohospodára – poskytovanie realitných služieb. V tomto konkrétnom prípade má poľnohospodár zapísanú v Obchodnom registri nasledujúcu činnosť – prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájomom (čistiace a upratovacie práce). V § 3 ods. 2 Nariadenia vlády SR č. 342/2014 sa uvádza, že priame platby sa okrem iného neposkytnú tomu, kto poskytuje realitné služby. V Usmernení MPRV SR k tomuto NV sa uvádza aj zoznam nepoľnohospodárskych činností podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností. Nazdávame sa, že MPRV SR malo pri posudzovaní tohto prípadu vychádzať zo zoznamu služieb v pôsobnosti zákona č. 136/2010 Z.z. o službách na vnútornom trhu, kde je táto činnosť definovaná ako obchodná služba a nie ako realitná služba. Navyše, § 3 ods. 342/2014 považujeme za diskriminačný, keďže podľa § 3 ods. 3 vymedzuje, na koho sa § 3 ods. 2 nevzťahuje (postihnutí sú poľnohospodári s výmerou cca 10 – 28 ha, tí čo nedosahujú príjmy z poľnohospodárstva vo výške najmenej 1/3 celkových príjmov a tí, ktorých priame platby tvoria menej ako 5% príjmov z nepoľnohospodárskych činností).

Nedodržanie výmery EFA

Nedodržanie výmery oblastí ekologického záujmu (zaužívaná skratka EFA) je tiež jednou z príčin sankčných postihov. Prítom celkom zbytočne. Na EFA musí byť vyčlenených minimálne 5% ornej pôdy pri výmere ornej pôdy nad 15 ha. Je to pomerne zanedbateľná výmera a existuje pomerne

široká škála plodín, ktorými je možné EFA obsiať, ak nechce poľnohospodár z ekonomických dôvodov využiť úhor. Z poradenskej praxe odporúčame vyhnúť sa krajinným prvkom podľa prílohy č. 2 NV 342/2014, ktoré často nie sú v LPIS vyznačené a spôsobujú zdržanie pri vyhodnocovaní žiadosti. Ich výmera je pritom zväčša minimálna. Ďalším problémom v tejto oblasti je skutočnosť, že pokiaľ poľnohospodár plánuje pokryť EFA medziplodinami alebo dusík viazucimi plodinami, nesmie zabudnúť na to, že prepočítací koeficient je pre medziplodiny 0,3 a pre dusík viažuce plodiny 0,7. Táto chyba je pomerne častá.

Neskoré nahlásenie zmien v stavoch zvierat

Problémy mnohým chovateľom zvierat spôsobujú termíny stanovené v Usmernení MPRV SR k nariadeniu vlády SR č. 36/2015 Z.z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami viazaných priamych platieb. V usmernení k § 15 ods. 5 sa uvádza, že žiadateľ je povinný v retenčnom období nahradiť pokles stavov v deň poklesu stavov a následne najneskôr nasledujúci pracovný deň uvedené nahradenie oznámiť regionálnemu pracovisku PPA. Tieto termíny, ktoré si mnohí žiadatelia na predposlednej strane usmernenia ani nevšimnú, nie sú podľa nášho názoru v súlade s § 15 NV 36/2015 ani s článkom 30 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ), na ktorý sa NV odvoláva.

Neobhospodarovanie pozemkov, nedostupnosť pozemkov

Podľa informácií z PPA, pomerne častým javom, najmä v podhorských a horských oblastiach je deklarovanie nedostupných pozemkov, resp. takých pozemkov, na ktoré sa nevie dostať poľnohospodárska technika a poľnohospodár tak nevie dodržať podmienku vykonávania poľnohospodárskej činnosti podľa §2 ods. 5c), prípadne ani podmienku vykonávania minimálnej činnosti podľa §5 NV 342/2014.

Nejasná legislatíva, najmä v rámci PRV platieb

V súvislosti s neprojektovými opatreniami PRV 2014-2020 bolo vydané Nariadenie vlády SR č. 75/2015 ako aj Informačná príručka pre žiadateľov o podporu pre vybrané neprojektové opatrenia PRV SR 2014-2020. To však nie je dostačujúce, keďže

Príručka pokrýva iba vybrané opatrenia (Agroenvironmentálne-klimatické opatrenie, Ekologické poľnohospodárstvo a Dobré životné podmienky zvierat). Okrem toho, chýba pravidelne aktualizované podrobné usmernenie s výkladom jednotlivých paragrafov NV 75/2015, tak ako je tomu v prípade priamych platieb.

Zníženie výmery s cieľom vyhnúť sa 5% kráteniu platieb

Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 členský štát zníži výšku priamych platieb poľnohospodárovi pre daný kalendárny rok najmenej o 5% v tej časti sumy, ktorá prekračuje 150 000 EUR. V roku 2015 začala PPA riešiť tzv. podozrenia z naplnenia čl. 11 ods. 4 Nariadenia (EÚ) č. 1307/2013, ktorý hovorí, že poľnohospodárom, u ktorých sa zistilo, že po 18. októbri 2011 umelo vytvárali podmienky s cieľom vyhnúť sa účinkom tohto článku, sa neposkytnú žiadne výhody v podobe vyňatia zo znižovania platieb. PPA postihuje žiadateľov napriek tomu, že nie sú jasne definované tzv. „umelo vytvorené podmienky“ a požaduje od žiadateľov, aby dokázali, že sa nevyhýbajú kráteniu platby.

Prístup PPA ku kontrole na mieste

Výkon administratívnej kontroly žiadostí až po uskutočnenie 1. krížovej kontroly trvá PPA neúnosne dlho. Tento sklz vytvára následne tlak na kontroly na mieste, ktoré potom nestíhajú uskutočniť požadované KNM vo vegetačnom období, čo spôsobuje ich odklad na jarné mesiace. Značné množstvo žiadateľov tak dostáva svoje nárokovateľné prostriedky nie vlastnou vinou neskôr ako iní poľnohospodári. Kontrolóri pravdepodobne pod časovým tlakom často nevykonávajú kontroly na mieste dôsledne a v súlade s legislatívou, najmä čo sa týka kontroly užívania a užívacieho práva. V niektorých z týchto prípadov predpokladáme nesprávny úradný postup PPA podľa zákona č. 514/2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

Poradenský tím agroporadca.sk sa zaoberá všetkými vyššie spomenutými témami (ako aj ďalšími, ktoré sa do AGROMAGAZÍNU č. 9/2016 nezmestili) a ochotne poradí poľnohospodárom, pre ktorých je administratívna džungľa prekážkou v poctivom podnikaní na pôde.

agroporadca.sk